

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11CoP/8/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5115203758
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5115203758.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Malíkovej a členov senátu JUDr. Jany Kotrčovej a JUDr. Romana Tichého vo veci starostlivosti o maloletú Z. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K., ul. M. č. XXX/X, občianku Slovenskej republiky, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, pracovisko Bytča, dieťa matky: L. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom K., ul. M. č. XXX/X, občianka SR a otca: P. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O. č. XXX, občan SR, právne zastúpeného JUDr. Kristínou Jošthovou, advokátkou, so sídlom J., M. R. Z. XX, o návrhu otca na zníženie výživného a zmenu úpravy styku s maloletým dieťaťom, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 9P/42/2015-111 zo dňa 14.12.2015, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým súd návrh otca na zníženie výživného zamietol, potvrdzuje.

Vo zvyšku sa rozsudku okresného súdu nedotýka.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd návrh otca P. Z., nar. XX.XX.XXXX, zo dňa 09.02.2015, ktorý bol doručený Okresnému súdu Žilina dňa 11.02.2015, na zníženie výživného pre maloletú Z. Z., nar. XX.XX.XXXX, zo sumy 140,- eur na sumu 40,- eur, zamietol.

Súd upravil styk otca P. Z. s maloletou Z. Z. nasledovne:

Otec je oprávnený stretávať sa s maloletým dieťaťom každý piatok od 17.00 hod. do nedele do 17.00 hod. Počas letných prázdnin je otec oprávnený stretávať sa s maloletým dieťaťom posledné dva júlové týždne a prvé dva týždne v auguste príslušného kalendárneho roka, vždy od pondelka od 16.00 hod. do nedele do 16.00 hod.

Počas Vianočných sviatkov je otec oprávnený stretávať sa s maloletým dieťaťom každý párny kalendárny rok od 23. decembra od 16.00 hod. do 31. 12. do 16.00 hod. a každý nepárny kalendárny rok od 31.12. od 16.00 hod. do 06.01. do 16.00 hod.

Týmto rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Žilina zo dňa 13.08.2012, č. k. 21P 211/2012-38, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 27.08.2018, v časti úpravy styku otca s maloletým dieťaťom.

Súd v rámci dokazovania skúmal, či došlo k zmene pomerov na strane všetkých účastníkov konania, pričom vychádzal zo všeobecných kritérií, ktorými sú odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa, schopnosti, možnosti a majetkové pomery rodičov, právo dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni každého rodiča súčasne. Prihliadol na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Pri posudzovaní zmeny pomerov súd prihliadol aj na vývoj životných nákladov od určenia výšky výživného skorším

rozhodnutím. V čase predchádzajúcej úpravy bola maloletá Z. vo veku 3 rokov, matka podala žiadosť o prijatie do materskej školy. Matka bola na rodičovskej dovolenke a poberala rodičovský príspevok. Neskôr už iba prídavok na dieťa. Otec v tomto čase pracoval ako SZČO v oblasti stavebných prác a podľa daňového priznania jeho príjem mesačne predstavoval v čistom sumu 392,- eur. V súčasnosti je maloletá žiačkou 1. ročníka základnej školy. Matke pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť k maloletému O. W., nar. XX.XX.XXXX, od mája 2014 je na rodičovskej dovolenke, pričom pobera rodičovský príspevok vo výške 203,20 eur, prídavky na dve deti a privyrába si v záhradníctve, kde jej mesačný príjem je asi 150,- eur. Otec má pozastavené prevádzkovanie živnosti, pracoval v spoločnosti M-mat, s. r. o., kde za obdobie 12/2014 až 01/2015 dosiahol priemernú mesačnú mzdu 321,96 eur, pracovný pomer bol ukončený dohodou. Otec je v súčasnosti evidovaný ako nezamestnaný, je bez príjmu, jeho zdravotný stav je dobrý a nič mu nebráni nájsť zamestnanie aspoň formou brigád. Ako sa otec sám vyjadril, občas má fušku v oblasti stavebníctva, kde si vie mesačne privyrobiť od 200,- do 500,- eur, čo by postačovalo na pokrytie výživného. Súd neuznal argument otca, že zrušil živnosť, pretože mal exekúcie. Mal si pri podnikaní počínať tak, aby si riadne platiť dane a odvody. Splátky úveru sú irelevantné, lebo výživné má prednosť pred týmito výdavkami otca. To, že si otec plní vyživovaciu povinnosť aj vecnými plneniami, je pozitívne, ale len ako nadstavba základného finančného plnenia. Aj keď otec prestal podnikáť, získal prácu, avšak o ňu prišiel pre neuspokojivé pracovné výsledky. Špekulácie s podnikaním v zmysle neplatenia daní a odvodov a prácou vo forme fušiek, v snahe zrejme vyhnúť sa daňovým a odvodovým povinnosťami, ako aj laxný prístup k plneniu pracovných povinností v predchádzajúcom zamestnaní, nemôžu byť dôvodom na zníženie výživného. Otec si musí prispôbiť aj svoje výdavky, najmä vo vzťahu k vyživovacej povinnosti. Tiež musí vyvinúť väčšie úsilie aktívnym hľadaním si zamestnania, v ktorom by dosahoval pravidelný príjem. Po zhodnotení uvedených skutočností dospel okresný súd k záveru, že od posledného rozhodnutia súdu o výživnom nedošlo k podstatnej zmene pomerov odôvodňujúcich zmenu posledného súdneho rozhodnutia o výške vyživovacej povinnosti jej znížením.

Pokiaľ sa týka zmeny úpravy styku, rodičia sa na úprave styku dohodli.

Výrok o trovách sa opiera o ust. § 146 ods. 1 písm. a) O. s. p.

Voči citovanému rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec, a to čo do výroku, ktorým súd zamietol jeho návrh na zníženie výživného. Rozsudok prvostupňového súdu považuje za nesprávny, nakoľko súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam v zmysle § 205 ods. 2 písm. d) O. s. p. Navrhovateľ podal na okresný súd návrh na zníženie výživného na maloletú Z. z dôvodu objektívnej zmeny na jeho strane, a to stratou zamestnania a vyšším počtom dní starostlivosti o maloletú. Od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti došlo k zásadnej zmene na strane povinného rodiča - otca. Je nepopierateľné, že otec je v dobrom zdravotnom stave a nič mu nebráni nájsť si prácu, avšak momentálne na trhu práce s jeho vyučením sa nachádza nedostatok pracovných príležitostí. Je pravda, že pracovný pomer sa skončil dohodou z dôvodu neuspokojivého plnenia pracovných úloh, nešlo však o laxný prístup k plneniu pracovných úloh. Navrhovateľ je však vyučený stolár a administratívne práce sú nad jeho úsilie. Pracovná náplň bola preňho veľmi náročná, ktorú aj napriek snahe nezvládol. Nemožno sa stotožniť s názorom okresného súdu, že by navrhovateľ nevyvinul dostatočnú snahu na získanie zamestnania a vyhodnotiť ukončenie pracovného pomeru v neprospech navrhovateľa. Pri posudzovaní schopností a možností treba brať do úvahy objektívne skutočnosti, a to jednak jeho reálne zárobkové aj majetkové možnosti. Dané sú jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom pracovných príležitostí, pracovných skúseností, množstvom základných vedomostí a časový priestor. Navrhovateľ nebol schopný pri prevádzkovaní živnosti platiť daň a odvody. Najprv platil výživné a potom mu neostalo dostatok prostriedkov na zaplatenie odvodov. Nedoplatok bol vymáhaný v exekučnom konaní, a to bolo jedným z hlavných dôvodov, prečo si pozastavil živnosť. Pozastavenie živnosti a evidencia na úrade práce bez pobrania dávok v nezamestnanosti nie je protizákonné. V tomto období nemal navrhovateľ skoro žiadny príjem a jeho vyživovaciu povinnosť suplovali jeho rodičia. Okrem toho vyplatili za neho väčšinu dlhov na odvodoch. Pokiaľ navrhovateľ uviedol, že v niektorých mesiacoch si vedel zarobiť 200,-, resp. 500,- eur tento príjem nie je pravidelný a nie každý mesiac. Navrhovateľ už dávno vykonal kroky k zníženiu svojich výdavkov. Oblečenie si nekupuje, dokonca v zimnom období nosí obuv určenú na jeseň, resp. jar. Motorové vozidlo používal z dôvodu, že to šetrí čas, v porovnaní s autobusovou dopravou to vychádzalo lacnejšie, keďže by musel prestupovať. Bez používania vozidla by mal ešte menšiu šancu sa zamestnať ako doteraz. V prípade obnovenia živnosti je jeho vozidlo nevyhnutnosťou. Dovolenka na Slovensku je cenovo porovnateľná s dovolenkou v zahraničí, v niektorých prípadoch dokonca drahšia. V tomto smere konajúci súd nebral do úvahy tvrdenie navrhovateľa, že na dovolenku

ho pozvala priateľka, takže jeho výdavky boli minimálne. Schopnosti a možnosti a majetkové pomery rodiča vždy treba posudzovať komplexne, kedy najlepším ukazovateľom je práve životná úroveň rodiča, ktorú však nemožno absolutizovať, ak rodič chce zabezpečiť svojmu dieťaťu vyššiu životnú úroveň a sám obmedzuje svoje potreby. Konajúci súd sa nezaoberal schopnosťami a možnosťami matky, hlavne jej spôsobom života, kedy podľa názoru navrhovateľa sa finančné prostriedky predstavujúce výživné nedostanú maloletej. Matka používa tieto prostriedky výlučne pre svoju potrebu, najmä na oblečenie a na nočný život, ktorý je bohatý. Na rozdiel od navrhovateľa je matka schopná si kúpiť drahé oblečenie, dokonca chodí pravidelne na dovolenky. Zdôrazňuje, že dieťa je oprávnené sa podieľať na životnej úrovni svojho rodiča. Keby však bola úroveň dieťaťa a rodiča rovnaká, tak by vyživovacia povinnosť bola určená na nižšiu sumu. Otec poukazuje tiež na skutočnosť, že dcéra je uňho častejšie, ako to bolo určené súdom, skoro každý víkend, čím sa tiež podieľa na uspokojovaní jej odôvodnených potrieb. Aj z toho možno konštatovať, že matka nepoužíva výživné na uspokojovanie potrieb maloletej. Súd nezohľadnil skutočnosť, že matka okrem rodičovského príspevku a prídavkov na dieťa si privyrobí cca sumou 150,- eur mesačne. Súd považoval plnenie navrhovateľa vo forme vecí len za nadstavbu základného finančného plnenia. Skutočným dôvodom zabezpečovania oblečenia zo strany navrhovateľa je to, že matka to od neho vyžaduje. Z tohto dôvodu je nutné toto vecné plnenie zohľadniť. Systém vyživovacích povinností predstavuje mechanizmus, ktorý má v rámci blízkych príbuzenských vzťahov zabezpečiť, že žiadna osoba nezostane bez prostriedkov na výživu. Súdom určené výživné vo výške 140,- eur mesačne nespĺňa túto požiadavku. Je nepochybné, že navrhovateľ okrem peňažného plnenia sa podieľa na plnení vyživovacej povinnosti aj formou starania sa o domácnosť, a to až 12 dní v mesiaci, čo je 1/3 z mesiaca. V týchto dňoch zabezpečuje pre maloletú stravu, oblečenie, bývanie a tiež pomôcky do školy. Okrem uvedených dní od piatka do nedele sa otec stará o maloletú aj cez týždeň. Do plnenia vyživovacej povinnosti treba zohľadniť aj tieto plnenia. Výživné by nemalo byť určené tak, aby viedlo k existenčným problémom povinného rodiča a jeho snahe z tohto dôvodu sa vyhnúť plneniu tejto povinnosti. Otec sa v dôsledku vysokého výživného a objektívnych zmien v jeho majetkových a príjmových pomeroch dostal do stavu núdze. Matke maloletej neposielala súdom určenú výšku výživného, posielala ho v nižšej sume a vystavuje sa riziku trestného oznámenia pre neplatenie výživného, kedy mu môže byť uložený trest odňatia slobody, a to bude výživa maloletého dieťaťa ohrozená ešte viac. Navrhovateľ má za to, že boli splnené podmienky, aby súd rozhodol o znížení výživného. Žiada preto napadnutý rozsudok zrušiť, alebo ho zmeniť tak, že zaviazá otca prispievať na výživu maloletej Z. sumou 40,- eur mesačne.

Matka vo vyjadrení k odvolaniu so znížením výživného nesúhlasí. Poukazuje na výpoveď otca, že si dokáže zarobiť mesačne od 200,- do 500,- eur, niekedy aj viac. Po zdravotnej stránke je na tom dobre, je mladý a nevidí najmenší dôvod na to, aby sa riadne nemohol zamestnať. Aj pred súdom spomenul, že má šancu sa zamestnať na pracovnú zmluvu. Myslí si, že túto šancu mal aj skôr, len čaká, že mu súd uzná minimálne výživné z toho dôvodu, že je vedený na úrade práce. Považuje to za špekuláciu. Má vedomosť, že pracuje, žije plnohodnotný život, no výživné si plniť nechce. Je mnoho vecí, ktoré spomenul on sám a z ktorých vyplýva, že na tom nie je až tak zle. Jeho životná úroveň je veľmi dobrá. Vlastní osobný automobil, ktorý denne využíva. Dokonca bol na ňom aj na dovolenke s priateľkou v čase, keď si podával návrh o znížení výživného. Je fajčiar, veľakrát vidí, že má nové oblečenie, aj z toho vyplýva, že tým, že chce znížiť výživné, chce sebe viac dopriať. Dcéru si bráva na víkend, ako mu bolo určené, no keď sa opýta dcéry, povie jej, že sa o ňu starala babka, otec pracoval. Vylučuje, že by výživné míňala pre vlastné potreby. Dcére nič nechýba, má všetko, čo potrebuje, popritom, že je na materskej dovolenke so synom, občas si privyrába. Otec jej dlhuje 600,- eur, dohodli sa, že jej to bude splácať po 20,- eur mesačne, no neplní si to. Veľakrát si musela sama požičať, nakoľko dcéra začala navštevovať prvý ročník základnej školy a nároky sa veľmi zvýšili. Čo sa týka školy, otec jej ničím neprispel. Oblečenie jej kúpia cez Vianoce a na narodeniny starí rodičia, ostatné zabezpečuje sama matka. Cez letné prázdniny ju nikam nevzal. Aj na prázdniny si ju vzal vtedy, kedy jeho matka, teda babka maloletej, mala celozávodnú dovolenku. Otec si prerobil izbu, no dcéra v nej nemá posteľ, vždy spí s babkou. Vylučuje, že by viedla bohatý nočný život, veď má 1,5 ročného syna a musí sa oňho starať. Je rada, keď jej ho postráži matka, aby si mohla zarobiť. Na dovolenky nemá. Doma býva aj s matkou, ktorá je na invalidnom dôchodku, ktorý poberá vo výške 272,- eur.

Kolíznym opatrovníkom navrhovaný rozsudok okresného súdu potvrdiť.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok na základe podaného odvolania v rozsahu danom ustanovením § 212 ods. 2 písm. a) O. s. p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania

(§ 214 ods. 2 O. s. p.) rozsudok okresného súdu postupom v zmysle ust. § 156 ods. 3 O. s. p. potvrdil v zmysle ust. § 219 ods. 1, 2 O. s. p.

Rozsudok okresného súdu je vecne správny. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav vecí a vec správne právne posúdil. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s rozsiahlym odôvodnením prvostupňového rozhodnutia, na ktoré poukazuje v zmysle ust. § 219 ods. 2 O. s. p., preto nie je žiaduce, aby opakovane vecne správne závery okresného súdu.

Hmotnoprávnou podmienkou pre zmenu rozhodnutia o výživnom vyplývajúcou z ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine je zmena pomerov na strane výživou oprávnenej osoby, teda dieťaťa alebo výživou povinných osôb, teda rodičov. V danom prípade odvolací súd konštatuje, že zmena pomerov zásadnejšieho charakteru na strane povinného rodiča - otca nenastala a okresný súd rozhodol správne, keď jeho návrh na zníženie výživného zamietol.

Dôvodom podania návrhu zo strany otca bolo zníženie jeho príjmov s tým, že nedokáže zabezpečiť doteraz určené výživné.

Pokiaľ však ide o príjmové pomery otca, zákon vychádza zo zásady tzv. potenciality príjmov. Pre určenie, ako aj zmenu výživného je rozhodné nielen to, aké príjmy otec v skutočnosti dosahuje, ale určujúcou zásadou je to, aké príjmy by bol schopný otec dosiahnuť pri využití svojich možností a schopností (§ 75 ods. 1 druhá veta Zákona o rodine).

Odvolací súd konštatuje, že možnosti a schopnosti otca sa nezmenili. Otec je mladý, zdravý človek, ktorý má kvalifikáciu, ovláda stavebné práce, montáž sadrokartónov a je uplatniteľný na trhu práce. Vzhľadom na to, že nezabezpečuje starostlivosť o žiadnu závislú osobu, má možnosť za prácou aj vycestovať. Z dôvodu, že má otec vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu, možno od neho spravodlivo požadovať zvýšenú aktivitu pri získavaní vhodného pracovného uplatnenia, či už vo forme živnosti alebo závislej práce.

Naopak, na strane otca, rovnako ako prvostupňový súd aj odvolací súd konštatuje nezodpovedný prístup k vyživovacej povinnosti. Otec bez preukázania dôležitého dôvodu skončil pracovný pomer dohodou. Pozastavil si živnosť, zarába si prostredníctvom fušiek, v ktorom postupe odvolací súd, rovnako ako prvostupňový súd, vidí neplnenie si zákonných povinností voči štátu, resp. špekulatívny prístup, ako sa vyhnúť plateniu určeného výživného. Otec sa spolieha na pomoc svojich rodičov, čo tiež nezodpovedá zásadám morálky. Vzhľadom na skutočnosti zistené prvostupňovým súdom rovnako nemožno konštatovať pokles životnej úrovne otca s prihliadnutím na skutočnosť, že hoci otec deklaruje zníženie príjmov, jeho návyky sa nezmenili, fajčí, používa auto, mobilný telefón, bol na dovolenke v zahraničí.

Naopak, odvolací súd konštatuje od poslednej úpravy výživného zvýšenie potrieb maloletého dieťaťa, ktoré nastúpilo do 1. ročníka základnej školy a pribudli výdavky súvisiace so školskou dochádzkou. Zároveň je súd povinný prihliadnuť na vývoj životných nákladov.

Od poslednej úpravy výživného sa zmenili aj možnosti matky, keď možno konštatovať zníženie jej možnosti prispievať na výživu maloletej Z., keď jej pribudla vyživovacia povinnosť k 1,5 ročnému dieťaťu. Jej príjem tvorí rodičovský príspevok a príjem z brigády vo výške cca 150,- eur mesačne. Matka napriek tomu, že sa stará o dve maloleté deti, vynakladá zvýšené úsilie na zabezpečenie príjmu. Maloletej Z. poskytuje aj osobnú starostlivosť a zabezpečuje jej potrebu bývania, čo sú plnenia pokladané na roveň s finančnými plneniami a na tieto skutočnosti je potrebné prihliadnuť. Uvedené skutočnosti na strane maloletej a matky by naopak odôvodňovali zvýšenie výživného.

Vychádzajúc z uvedeného, okresný súd rozhodol vecne správne, keď návrh otca na zníženie výživného zamietol, preto odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny vo výroku, ktorým okresný súd zamietol návrh otca na zníženie výživného, potvrdil.

Pokiaľ ide o výrok o úprave styku otca s maloletou Z., tento výrok odvolaním napadnutý nebol a rozhodnutie odvolacieho súdu sa ho preto nedotýka.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle ust. § 224 ods. 1 s poukazom na ust. § 146 ods. 1 písm. a) O. s. p.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerov hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok prípustný nie je.